

॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ इति शांतिप० रा० नै० भारत आ० अष्टसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७८ ॥ ॥ ७९ ॥ स्वाभ्यमात्यसुहृत्कोशराष्ट्रदुर्गबलानां समानां राज्यप्रकृतीनां मध्ये स्वाभिरूपाप्रकृतिः क्र
त्विकपुरोहितवृत्तपद्मेन त्रिविधातत्राभ्यार्हितत्वात्प्रथमपुरोहितस्ततः शेषित्वा राजा च निरूपयति केत्यादिना कसमुत्थाः कस्मिन्मिन्नपयति केत्यादिना कसमुत्थाः कस्मिन्मिन्नपयति केत्यादिना कसमुत्थाः ॥ १ ॥ प्रती
ति यथायोगशास्त्रे नैव्यादिभिश्चित्तप्रसादनाख्यं प्रतिकर्मविधीयते एवं राज्ञां शांतिकर्माधिकारिकप्रयोगशुल्काख्यं प्रतिकर्मक्रत्विग्भिः कर्तव्यं तत्र पराचारः अत्यन्ताभियोगेनाचरणं क्रत्विजां विधीयते कीदृ
शानां छंदः क्रचः साम आदिपदार्थो यजुः श्रुतं मीमांसातानि विज्ञाय स्थितानां मिश्रशेषः ॥ २ ॥ एवं कसमुत्था इत्यस्योत्तरमाह येत्विति ॥ ३ ॥ कथं विधा इत्यस्याह त्रिभिः अन्तुशं
कितैर्येन दुहो नोत्थाः किं धेन्वा वाप्यदुग्धया ॥ बंध्यया भार्यया कोर्यः कोर्यो राज्ञाऽप्यरक्षता ॥ ४१ ॥ यथादारुमयो हस्तीयथा चर्ममयो मृगः ॥ यथा ह्यनर्थः पंडो वा
पार्थक्षेत्रं यथोषरं ॥ ४२ ॥ एवं विप्रो न रथीयानो राजायश्च न रक्षिता ॥ मेघो न वर्षते यश्च सर्वथा ते निरर्थकाः ॥ ४३ ॥ नित्यं यस्तु स तोरक्षेदसतश्च निवर्तयेत् ॥ स ए
व राजा कर्तव्यस्तेन सर्वमिदं धृतं ॥ ४४ ॥ इति श्रीमहाभारते शांतिप० राजध० अष्टसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७८ ॥ ॥ ७९ ॥ युधिष्ठिर उवाच कसमुत्थाः क
थं शीला क्रत्विजः स्युः पितामह ॥ कथं विधाश्च राजेन्द्र तद्ब्रूहि वदतां वर ॥ १ ॥ भीष्म उवाच प्रतिकर्म पराचारः क्रत्विजां स्म विधीयते ॥ छंदः सामादि विज्ञाय
द्विजानां श्रुतमेव च ॥ २ ॥ ये त्वेकमतयोनित्यं वीराणां प्रतिवादिनः ॥ परस्परस्य सुहृदः समं तात्समदर्शिनः ॥ ३ ॥ अन्तुशंसाः सत्यवाक्या अकुसीदा अथर्जवः ॥
अद्रोहो न भिमानश्च न्हीस्ति तिक्षादमः शमः ॥ ४ ॥ धीमान्सत्यधृतिर्दातो भूतानामविहिंसकः ॥ अकामद्वेषसंयुक्तस्त्रिभिः शुक्लैः समन्वितः ॥ ५ ॥ अहिंसको ज्ञा
नतु सः स ब्रह्मासनमर्हति ॥ एते महर्षिजस्तात सर्वे मान्या यथा र्हतः ॥ ६ ॥ युधिष्ठिर उवाच यदि देवदेव च नंदक्षिणा सुविधीयते ॥ इदं देयमिदं देयं न कचिद्व्य
वतिष्ठते ॥ ७ ॥ नंदं प्रति धनं शास्त्रमापद्मं नुशास्त्रतः ॥ आज्ञाशास्त्रस्य घोरं येन शक्तिं समवेक्षते ॥ ८ ॥ श्रद्धावता च यष्टव्यमित्येषा वैदिकी श्रुतिः ॥ मिथ्योपेत
स्य यज्ञस्य किमु श्रद्धाकरिष्यति ॥ ९ ॥ भीष्म उवाच न वेदानां परिभवान्न शाठ्येन न मायया ॥ कश्चिन्महदवाप्नोति माते भूदुद्धिरीदृशी ॥ १० ॥

सादति ॥ ४ ॥ त्रिभिः श्रुतवृत्तवंशैः शुक्ले निर्दोषैः ॥ ५ ॥ महर्षिजो ब्राह्मणाच्छस्यादयस्ते यथा र्हतः यथा योग्यमान्याः धनादिना आराधनीयाः ॥ ६ ॥ क्रत्विकसंगान्तद्वानार्थदक्षिणां
विचारयति यदिदमिति न कचिद्व्यवतिष्ठते व्यवस्थां प्राप्नोति अल्पेऽप्यपच्छेदनिमित्ते सर्वस्वदक्षिणा विधानादुत्तरकतुकलापलोपप्राप्तेः ॥ ७ ॥ ततश्च नेदं शास्त्रं प्रति धनं धनविभागाभिप्रायं अपितु आपत्कल्या
भिप्रायं द्वादशशतदक्षिणादानासमर्थस्य सर्वस्वदानं विधेयं अन्यथा दरिद्रस्य यागएव न घटेतेत्यर्थः ॥ ८ ॥ ननु यावतीर्गोस्तावंति वासांसि च रूत्वा दद्यादिति दरिद्रप्रत्यनुकल्योप्यस्तीति चेन्नेत्याह मिथ्येति गोः स्था
ने च रुमात्रदानं मिथ्याचारस्तदुपेतो यज्ञः श्रद्धयापिन संपूर्यत इत्यर्थः ॥ ९ ॥ सर्वस्वदानं शास्त्रं ददति परं कुर्वतो वेदावज्ञा शाठ्यं च भवतीति नेदं शास्त्रात्पार्यमित्याह नेति महत्सदं ॥ १० ॥